

بانویی از مریدان کوثر

(برداشت‌های اخلاقی تربیتی از زندگی بانوی انقلاب)

مؤلف: مریم صادری

سرشناسه	: صادری، مریم، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	: بانویی از مریدان کوثر: برداشت‌هایی اخلاقی تربیتی از زندگی بانوی انقلاب / مؤلف مریم صادری.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: و، ۱۹۶ ص.
شابک	: ۸ - ۵۰۹ - ۲۱۲ - ۹۶۴ - ۹۷۸
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۹۵-۱۹۶؛ همچنین بصورت زیرنویس.
عنوان دیگر	: برداشت‌هایی اخلاقی تربیتی از زندگی بانوی انقلاب.
موضوع	: تقی، خدیجه (خمینی)، ۱۲۹۳ - ۱۳۸۸.
شناسه افزونه	: مؤسسه چاپ و نشر عروج.
رده‌بندی کنگ	: ۲۲ ص/ ۱۵۷۷ DSR
رده‌بندی یوبی	: ۸۴۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۷۶۶۰۰

کد / م ۳۰۲۵



مؤسسه چاپ و نشر عروج

بانویی از مریدان کوثر (برداشت‌هایی اخلاقی تربیتی از زندگی بانوی انقلاب)

تألیف: مریم صادری

ناشر: مؤسسه چاپ و نشر عروج

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

• فروشگاه شماره یک: خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخررازی، پاساژ ظروفچی، تلفن: ۶۶۴۹۳۰۸۱ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• فروشگاه شماره دو: خیابان انقلاب، چهار راه حافظ، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: ۰ امور نمایندگیها و نمایشگاهها، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳

• امور سفارشات و بازرگانی، تلفن: ۶۶۴۸۹۱۶۰

• فروشگاه مجازی مؤسسه عروج www.oroujpub.com

فهرست مطالب

.....	سخن ناشر	آ
.....	مقدمه مؤلف	ج
.....	سرآغاز سخن	ا

معرفی اجمالی بانوی انقلاب

.....	بانوی انقلاب، از بهار تا خزان	۷
.....	گلچینی از مهرورزی	۹
.....	نقش بانوی انقلاب در همراهی با امام علیه السلام از منظر دیگران	۱۱

تبیین سیره شخصیتی بانوی انقلاب

.....	تبیین سیره (عبادی - معرفتی)	۱۹
.....	بانوی انقلاب و دینداری	۱۹
.....	در محضر درس خداشناسی بانوی انقلاب	۲۰
.....	معیار دینداری از منظر بانوی انقلاب	۲۱
.....	بانوی علم و ایمان و انسانیت	۲۱
.....	اهل توجه به مسائل عرفانی بود	۲۲
.....	مقام معنوی خانم مورد توجه علما بود	۲۳
.....	به هدف امام ایمان داشت	۲۴

- ۲۵..... دغدغه و نگرانی برای آخرت.....
- ۲۵..... نماز را با معرفت ادا می‌کرد.....
- ۲۵..... تقید و استمرار در اعمال عبادی.....
- ۲۷..... بانویی متدین، اما روشن‌فکر و آزاداندیش.....
- ۳۱..... هم اهل تفریح بود، هم یاد خدا.....
- ۳۱..... تودیه به حفظ آثار باستانی و ملی.....
- ۳۳..... تقدیر الهی بود.....
- ۳۶..... تأثیر ایمان به استیلا بر محیط در هر شرایط.....
- ۳۷..... تأثیر ایمان بر حیات روحیه در هر شرایطی.....
- ۳۸..... تأثیر ایمان در حیات مدیریت خردمندانه.....
- ۳۸..... تأثیر ایمان بر حفظ بیت‌السلام.....
- ۳۸..... تأثیر ایمان بر حفظ آرامش زندگی در مصائب و گرفتاری‌ها.....
- ۳۸..... تأثیر ایمان در تحمل سختی‌ها.....
- ۴۰..... اخلاص.....
- ۴۰..... اخلاص در عمل داشت.....
- ۴۱..... پذیرش سبک زندگی بر محور رضایت خداوند.....
- ۴۲..... دوری از تظاهر و ریا در دینداری.....
- ۴۴..... مخالفت با خرافه‌پرستی و مقدسات غلط.....
- ۴۵..... بانویی متدین و معتقد، اما از خرافات به دور.....
- ۴۶..... دوری از فضیلت تراشی و قداست‌سازی.....
- ۴۸..... امام را فراتر از (بندگی خدا) توصیف نکرد و برایش فضیلت نتراشید.....
- ۴۹..... وصف اعجازگونه امام از زبان بانوی انقلاب.....
- ۵۰..... امام از بندگی خداوند، محبوب مردم شد، نه از فضیلت تراشی.....
- ۵۱..... هرگز اجازه نداد از وقایع انقلاب افسانه بسازند.....
- ۵۶..... خانم از دست‌بوسی خوشش نمی‌آمد.....

- بانویی روشن فکر و شیک پوش، اما مقید به حجاب و پوشش ۵۷
- حجاب از منظر بزرگان ۵۷
- تعامل با نامحرم و حفظ حجاب ۶۱
- ارادت و توسل به اهل بیت علیهم السلام ۶۳
- معرفتش به مقام و جایگاه اهل بیت علیهم السلام عمیق بود. ۶۴
- تقید به رادای اهل بیت علیهم السلام ۶۷
- تبیین سیره (اخلاقی - تربیتی) ۶۹
- عقیده انقلاب ۶۹
- تسلط عقلانی بر امور ۷۰
- مدیریت و تدبیر خردمندان ۷۱
- بانویی تیزبین و نکته سنج بود. ۷۳
- بانویی ژرف نگر و عمیق بود ۷۴
- در نقل خاطرات به آموزنده ها و عبرت ها اتکا می کرد ۷۵
- در شوخی کردن هم معقولانه و حکیمانه سخن می گفت. ۷۵
- در هدیه دادن معقولانه رفتار می کرد ۷۷
- تفریح کردن و علایق شخصی ایشان نیز بر مبنای عقلانیت ۷۷
- بانوی انقلاب و تحصیل علم و دانش ۷۷
- تحصیل علم و دانش از زبان بانوی انقلاب ۷۸
- محدودیت های زندگی او را از رخداد های جهان مدرن غافل نمی کرد ۸۱
- بانویی تیزهوش و با معلومات ۸۲
- با نویسندگان و شاعران جامعه خود آشنایی داشت ۸۳
- پیگیر تفکرات رایج در جامعه بود ۸۵
- در مسائل علمی تعصب عقیدتی نداشت ۸۶
- آشنایی با اینترنت ۸۷
- انوشه انصاری از منظر بانوی انقلاب ۸۷

- ۸۸..... هم سؤال از علم برخیزد هم جواب
- ۸۹..... بانویی سیاستمدار و اهل سیاست
- ۹۰..... پیگیر حوادث و مسائل سیاسی اجتماعی جامعه بود
- ۹۲..... از سیاست خارجی نیز آگاهی داشت
- ۹۳..... حقیقتاً مادر انقلاب بود
- ۹۴..... بانوی و اصول انقلاب برایش ملاک بود
- ۹۷..... بازاری خردمند در تعامل با افکار مختلف سیاسی
- ۱۰۰..... شخصیت انقلاب از دیدگاه بانوی انقلاب:
- ۱۰۰..... شهید آیت الله دکتر سید محمد بهشتی
- ۱۰۱..... مهندس مهرداد بازرگان (نخست‌وزیر دولت موقت)
- ۱۰۱..... دکتر علی شریعتی
- ۱۰۳..... شهید سید مجتبی نواب صفوی
- ۱۰۳..... شهید محمد علی رجایی
- ۱۰۴..... شهید دکتر مصطفی چمران
- ۱۰۴..... شهید حاج مهدی عراقی
- ۱۰۴..... آیت الله سید محمد صادق لواسانی
- ۱۰۵..... داریوش فروهر (وزیر کار دولت مهندس بازرگان)
- ۱۰۶..... پروانه اسکندری (همسر داریوش فروهر)
- ۱۰۶..... اخلاق و مردم‌داری بانوی انقلاب
- ۱۰۶..... معلم اخلاق بود
- ۱۰۹..... زیبا و محترمانه ارشاد می‌کرد
- ۱۱۰..... شئون بیت امام بر محور ادب و احترام می‌چرخید
- ۱۱۱..... ادب و احترام جزء لاینفک وجودش بود
- ۱۱۹..... نحوه شرکت در مجالس عمومی
- ۱۲۰..... رعایت قوانین

- آیین مهمانداری..... ۱۲۰
- به همه مهمان‌ها احترام می‌گذاشت..... ۱۲۳
- از همه مهمان‌ها یکسان پذیرایی می‌کرد..... ۱۲۴
- برای حضور مهمان در مجلس احترام قائل بود..... ۱۲۵
- توصیه به رعایت ادب در مهمان‌نوازی..... ۱۲۷
- رعایت حال صاحب‌خانه در مهمانی رفتن..... ۱۲۷
- نحوه ترف کردن در مهمانداری..... ۱۳۰
- بسیار قدر دان را سپاس گزار بود..... ۱۳۰
- نگاهشان به مردم و هدایت و هدایت در هربان بود..... ۱۳۲
- عظوفت و هدایت و خیر خواهی حتی برای دشمنان..... ۱۳۴
- خانم ارادت خاصی به مردم و محبت آن‌ها داشت..... ۱۳۷
- کمکشان به مردم شرافت‌مندان و با حفظ آبرو بود..... ۱۳۹
- انسانی دست و دلباز بود..... ۱۴۰
- بانویی شجاع و با شهامت بود..... ۱۴۱
- تواضع..... ۱۴۴
- تواضع و فروتنی در همه حال..... ۱۴۵
- بانویی اشراف‌زاده، اما متواضع و فروتن..... ۱۴۹
- صبر و بردباری..... ۱۵۱
- ستایش صبر بانوی انقلاب از نگاه بزرگان..... ۱۵۲
- اسطوره صبر و بردباری..... ۱۵۴
- هیچ وقت اهل گله و شکایت نبود..... ۱۵۸
- امین و امانتدار بود..... ۱۶۰
- امانتدار معنوی نیز بود..... ۱۶۱
- توصیه به راست‌گویی..... ۱۶۲
- صداقت داشت و ظاهر و باطنش یکی بود..... ۱۶۲

۱۶۳	تقوا در گفتار داشت
۱۶۶	صریح اللهجه و صادق در اظهار مواضع سیاسی
۱۶۶	اهل تعارفات و رودربایستی های بی جا نبود
۱۶۷	نظم
۱۶۸	تأثیر نظم در یکدیگر
۱۷۰	مادر انقلاب و خانواده
۱۷۱	رویه روشن فکر اما با قناعت و از اسراف به دور
۱۷۲	آراسته و زیبا بسند اما ساده و کم هزینه
۱۷۷	مادر انقلاب و تربیت فرزندان
۱۷۹	سبک ادبیات گفتار و نونهناری با فرزندان
۱۸۴	دلتنی های یک مادر
۱۸۵	علائق شخصی بانوی انقلاب
۱۸۵	مسافرت
۱۸۶	الف: سفرهای زیارتی
۱۸۶	ب: مسافرت های غیرزیارتی
۱۸۷	ج: اخلاق مسافرتی
۱۸۸	علاقه به گل و گیاه
۱۸۹	تعامل با کودکان
۱۹۰	گلچینی از نصایح مادر انقلاب
۱۹۳	سخن آخر
۱۹۵	کتاب نامه

مقدمه مؤلف

از آنجایی که تبیین و تبلیغ افکار، منش و کردار بانوان مسلمان، متعهد و اندیشمندی که موفق و تأثیرگذار در معرفی ارزش‌های دینی و انسانی می‌باشند، از ضروریات مطرح در یک جامعه الهی است؛ در این راستا، بر آن شدیم با معرفی چهره‌هایی که با استمداد از سیره زهرای اطهر، خدیجه کبرا و عقیده بنی‌الحسنه توانستند ارزش واقعی یک انسان را در جنسیت زن نشان دهند، سهمی در تبلیغ این ارزش الهی داشته باشیم.

از این‌رو، معرفی شخصیت همسر بزرگوار حضرت امام علی (ع)، سرکار خانم خدیجه ثقی - رحمه الله علیها - که به حق از چهره‌های واقعی یک زن مسلمان ایده‌آل، متعهد و اندیشمند است، می‌تواند بهترین الگو و مقتدا برای بانوانی باشد که می‌خواهند با حفظ حرمت و تکریم شأن و جایگاه خود و با تجهیز نفس خویش به رو‌بال‌علی و اخلاق، راه رسیدن به کمالات الهی و انسانی را بیمایند.

در مورد معرفی و تبلیغ سیره این بانوی بزرگوار، هر چند که حق واقعی‌اش هنوز ادا نشده و نخواهد شد؛ اما با این وجود آثاری چند نظیر: *بانوی انقلاب خدیجه‌ای دیگر*، *بانوی انقلاب در آینه خاطرات*، *بانوی انقلاب در آینه اسناد ساواک*، *قدس ایران و یک قرن زندگی پرماجرا* به جامعه ارائه شده که شخصاً معتقدم بسیار تأثیرگذار بوده است.

تا آن‌جا که این‌جانب در سال‌هایی که برحسب عشق و علاقه به مکتب و کشورم، مدیریت برخی از حوزه‌های علمیه در استان‌های محروم را برعهده داشتم، در برخی از

ساعاتی که متعلق به درس اخلاق عمومی طلاب بود، جهت معرفی و ارائه الگوی اخلاقی و رفتاری برای بانوان، اقدام به خواندن مطالب کتاب قدس/ایران برای طلاب می‌نمودم که بسیار مورد استفاده و استقبال ایشان قرار می‌گرفت.

علی‌ای حال، اگرچه که زحمت زیادی در تدوین این کتب کشیده شده است، اما با توجه به این‌که در معرفی الگوها به جامعه می‌بایست همه اقشار مختلف جامعه را در نظر داشت و فضای جامعه کنونی ما نیاز به تبلیغ بیش‌تر برای این سیره و منش از دریچاتی دیگر دارد، از این‌رو برای استفاده بیش‌تر جامعه از سیره ایشان، تصمیم بر آن شد که با مورد قرار دادن کتب مذکور، با استخراج خاطرات، جملات و نکات قصار که شامل پیام‌های حلاله، مرفعی و تربیتی می‌باشد، کتابی با عنوان بانویی از مریدان کوثر، به تبیین سیره شخصیت ایشان در دو زمینه «عبادی - معرفتی» و «تربیتی - اخلاقی» نگاشته شود؛ تا بدین وسیله بتوانیم سهمی در ارائه معرفی چهره صحیح زن مسلمان جهت الگودهی به جامعه و جهان‌بانان داشته باشیم.

همچنین سهمی داشته باشیم در معرفی بانویی که خداوند او را در تقدیر همسری مردی الهی قرار داده بود که می‌خواست با تلاش منتهی به فردش در قرن معاصر، انسان‌ها را از اسارت و بندگی و استبداد صاحبان زور و ترس و تزویر رهایی بخشد و حکومتی بنا کند که اهدافش بر تحقق عدالت اجتماعی و رفاه اقتصادی،^۱ تأمین منافع مردم در تمام زمینه‌ها و احترام به آراء عمومی در همه جا،^۲ حاکمیت اخلاق و اجرای قانون،^۳ و تأمین آزادی‌های مشروع اجتماع بشری به شرط عدم توطئه،^۴ نظیر: آزادی انتقاد، آزادی مطبوعات در نشر همه حقایق و وقایع، آزادی اندیشه، بیان و قلم باشد تا

۱. رک: صحیفه امام، ج ۶، ص ۲۶۲، ۲۷۳، ۵۲۵، ۵۲۹، و ج ۷، ص ۲۳، ۱۱۵.

۲. رک: صحیفه امام، ج ۴، ص ۲۶۶، ۳۵۶.

۳. رک: صحیفه امام، ج ۴، ص ۲۶۶، و ج ۵، ص ۳۹۸، و ج ۹، ص ۴۲۴، و ج ۱۱، ص ۴۶۷، و ج ۱۷، ص ۷۹.

۴. رک: صحیفه امام، ج ۴، ص ۲۶۶، و ج ۷، ص ۳۲۰.

بدین وسیله زمینه رشد و تعالی فکری و معنوی انسان‌ها جهت کسب معرفت الهی با عنایت به حفظ تکریم شئون انسانی و شرافت و آزادگی ایشان فراهم آید. همچنان‌که در سخنرانی دهم اسفند ۵۷ فرمودند:

ما علاوه بر این‌که زندگی مادی شما را می‌خواهیم مرفه بشود، زندگی معنوی شما را هم می‌خواهیم مرفه باشد. شما به معنویات احتیاج دارید. معنویات ما را بردند این‌ها. دلخوش نباشید که مسکن فقط می‌سازیم، آب و برق را می‌سازیم، کیم برای طبقه مستمند، اتوبوس را مجانی می‌کنیم برای طبقه مستند، دل‌رسانی به این مقدار نباشید. معنویات شما را، روحیات شما را عظمت می‌دهیم؛ شما به مقام انسانیت می‌رسانیم.^۱

آری، انقلاب روح الله با چنین اهدافی شکل گرفت. انقلابی که در وصف متفاوت بودن آن در اهداف و آرمان‌هایش با سایر انقلاب‌های دنیا، دیگران نیز بر آن اعتراف نموده‌اند. روزه گارودی - فیلسوف و نویسنده فرانسوی - در این زمینه می‌گوید:

انقلابی که به رهبری امام خمینی روی دامن حال به تمدن بشری بود و به یک جامعه و ملت خاص اختصاص نداشت این انقلاب همچون نهضت انبیاء مختص همه انسان‌ها و جوامع است.^۲

پروفسور فرانسیس دسارت - استاد روان‌شناسی ارتباطات پاریس - نیز گفته است: هدفی که امام خمینی دنبال می‌کرد، ایشان را بیش‌تر در ردیف انبیاء قرار می‌دهد.^۳

استاد جمعه علی‌خان - وزیر وقت فرهنگ قرقیزستان - نیز گفته است:

به نظر من رهبری امام خمینی و رهنمودهای او چه در خصوص مسائل ملل

۱. صحیفه امام، ج ۶، ص ۲۷۳.

۲. روزنامه اطلاعات، شماره ۲۱۶۵۰، ۳۰ خرداد ۱۳۷۸، ص ۲، بخش ضمیمه.

۳. امام خمینی و انقلاب اسلامی (روایتی جهانی)، ص ۳۵.

اسلامی و چه درباره معضلات جهانی، هدیه‌ای الهی بوده است. وی به باطن انسان‌ها نظر دارد و انسان را به زبانی ساده به آن سرچشمه‌های ازلی و ارتباط با مبدأ وجود دعوت می‌کند و این هدف غایی زندگی است. معنی زندگی و رسیدن به تمدن به همین منظور است.^۱

سلام بر تو ای بانو که در مسیر پیدایش این نهضت، تداعی‌گر سیره همسر پیغمبر، خدیجه کرامت بودی که با حمایت و عطوفتش، جان و دل پیامبر ﷺ و نهضتش را قوت می‌بخشید، تو نیز چنین بودی.

سلام بر تو ای بانو که در مسیر انسان الهی زیستن، با استمداد از سیره دختر پیغمبر، زهرا ی اطهرت، درست را به همه زنان و مردان طالب حق و معرفت آموختی و نشان دادی که می‌توان هر زن و هر مرد و هم‌الگو برای انسانیت. هم در خانه بود و هم آگاه از زمانه خود. هم می‌توان مدبری در متن سختی‌ها بود و هم بهترین پشتوانه برای یک نهضت و در نهایت آموختی هم می‌توان حیا و حریم و نجابت داشت و هم شهامت و رشادت و جسارت همچون شیر زن قه‌مان کربلا، زینب کبریا علیها السلام.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از کلیه عزیزانی که در تدوین این اثر، در زمینه‌های: مصاحبه، موافقت با طرح پژوهش و... مدد رسانی داشته‌اند، خاصه از برادر بزرگوار و اندیشمند جناب آقای مهندس علی ثقفی، جناب حاجت الاسلام آقای پویا و حجت الاسلام آقای کاظمی - زید عزهم - تشکر ویژه نمایم. امید که بتوانم با این گونه تألیفات سهمی مؤثر در معرفی الگوهای انسانی مکتب اسلام به جامعه و جهانیان داشته باشیم.

مریم صادری

زمستان ۱۳۹۵